

OpenOffice.org: Cesta k Open Source v kanceláři

Mgr. Pavel Janík,
nezávislý konzultant v oblasti Open Source technologií

V roce 2000 společnost Sun Microsystems uvolnila zdrojové texty vývojové verze svého kancelářského balíku StarOffice na webových stránkách www.openoffice.org pod Open Source licenci. Stávající vývojový tým, který pracoval na produktu Sun StarOffice, se rozšířil o zástupce Open Source komunity. Rozšířil se však nejen o vývojáře, ale i o překladatele a odborníky na marketing. Vznikla tak zcela nová komunita lidí spojených pouze pomocí sítě internet (a nastala tak velmi podobná situace jako v roce 1991, kdy Linus Torvalds zveřejnil první verzi jádra operačního systému Linux).

OpenOffice.org 1.0.1

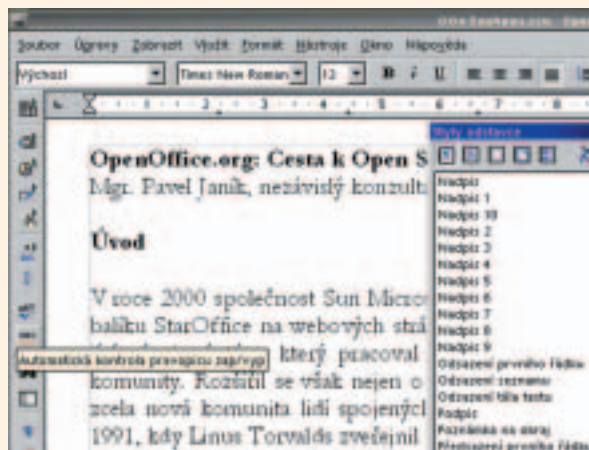
Spolupráce vývojářů Sunu a Open Source velmi úspěšně pokračovala a na jaře roku 2002 byla zveřejněna první stabilní verze OpenOffice.org 1.0. Paralelně s OpenOffice.org byla zveřejněna i značková verze Sun StarOffice 6.0 sdílející stejný programový kód. Ze vzájemné spolupráce má tedy prospěch nejen Sun, ale i nezávislí vývojáři, kteří díky Open Source licenci mohou OpenOffice.org používat i upravovat pro své účely.

OpenOffice.org byl již v době svého vzniku k dispozici v několika jazykových mutacích. Čeština však mezi nimi nebyla. Proto byl v květnu 2002 vytvořen český lokalizační tým, který ihned začal pracovat na nápravě. I přes velký rozsah produktu OpenOffice.org se lokalizačnímu týmu podařilo během několika měsíců přeložit grafické uživatelské prostředí kancelářského balíku. K téměř úplné dokonalosti chybělo pouze přeložit systém nápovědy. Na pomoc přispěla česká pobočka společnosti Sun a přeložila kompletně celou nápovědu.

Čeští uživatelé tedy mají k dispozici kvalitní, plně lokalizovaný kancelářský produkt, který si v ničem nezádá s konkurenčními řešeními. V tomto článku představíme jednotlivé komponenty OpenOffice.org, jež spolu velmi dobře spolupracují. Textový dokument tedy může obsahovat jak obrázky, tak i tabulky, grafy a samozřejmě i matematické vzorce.

Writer

Základním programem každého kancelářského balíku je kvalitní textový procesor. V OpenOffice.org se jmenuje Writer a podporuje klasické prostředky pro formátování textu, kupříkladu výběr vhodného písma, jeho variant, zarovnání odstavců, číslování, odrážek apod. Kromě standardních vlastností obsahuje navíc i dělení slov (v české verzi používá vzory dělení z kvalitního zázečního systému TeX), kontrolu pravopisu (pro český jazyk je

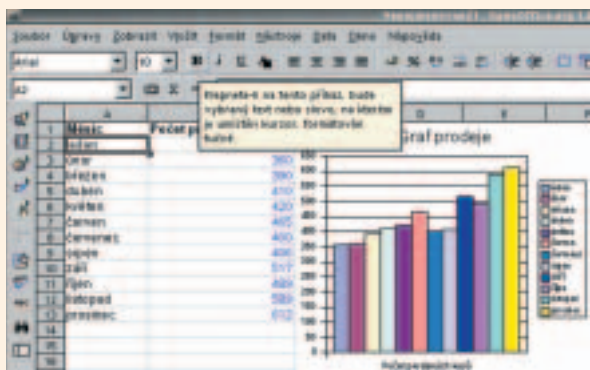

použita databáze programu ispell) a v nejnovější verzi i slovník synonym, který vznikl díky spolupráci s Laboratoří přirozeného jazyka FI MU v Brně. Writer ukládá své dokumenty ve formátu XML (stejně jako ostatní programy ze sady OpenOffice.org), ale umí pracovat i s formáty kancelářského balíku Microsoft Office a ukládat vytvořené dokumenty například ve formátu HTML.

Calc

Tabulkový procesor sady OpenOffice.org se jmenuje Calc a umožňuje velmi kvalitní analýzu numerických řad, číselných hodnot v tabulkách, znázorňování a analýzu dat v grafech různých typů (koláčový, sloupcový, prostorový nebo bodový). Stejná data je dokonce možné pro názornost zobrazit v několika typech grafů najednou.

Calc obsahuje velmi mnoho vestavěných funkcí, které je možné pomocí vestavěného interpretu jazyka BASIC libovolně rozšířit a poté aplikovat na sloupce, řádky nebo celé oblasti tabulky. Výpočet procent, úroků nebo hypotéky nikdy nebyl tak jednoduchý jako nyní! Ovládání Calcu je velmi podobné ovládání programu Microsoft Excel a drobné rozdíly mnohdy i zjednodušují práci při tvorbě tabulek a grafů.

Program je doplněn poměrně rozsáhlou galerií hotových obrázků (klipartů), které je možné vložit přímo do kresby nebo do textového dokumentu. Na obrázky je možné aplikovat různé transformace a efekty (průhlednost, rotace, pohledy a další).

Impress

Program Impress je klasickým programem určeným pro tvorbu a přehrávání prezentací.

Prezentaci je možné doplnit různými grafickými i zvukovými efekty. Výsledné prezentace je možné přehrávat automaticky nebo interaktivně, případně vytisknout například do formátu PDF. Export do formátu HTML je integrální součástí návrhu prezentace. Jednotlivé styly exportu do HTML je možné uložit a použít pro

Math

Vědci pracovníci ocení velmi intuitivní nástroj pro vytváření vzorců. V sadě OpenOffice.org se skrývá pod jménem Math. Podporuje nejen numerické, logické a maticové operátory, ale i množinové funkce a také řeckou abecedu.

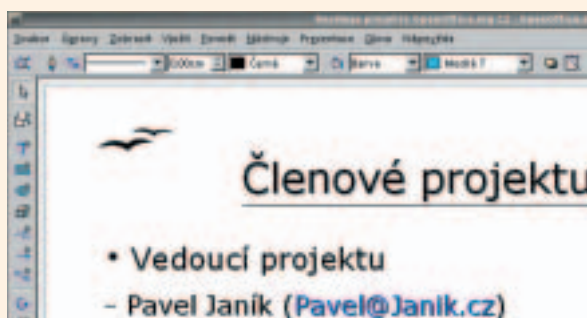
Vzorec je možné samozřejmě vložit do textu a případně jej i automaticky očíslovat. Tvorba vzorců v OpenOffice.org Math opravdu není složitá. Každý vzorec je možné poskládat klasickou

cestou výběrem vhodných symbolů z menu nebo napsat do okna Příkazy. Pak se používá podobná syntaxe jako v sázcím systému TeX.

Draw

Většina kancelářských balíků obsahuje i kreslicí program, který umožňuje vytvářet a upravovat bitmapové obrázky. V sadě OpenOffice.org se nástroj pro práci s obrázky jmenuje Draw.

Umožňuje stínování objektů, kreslení standardních objektů (kruh, kružnice, elipsa, čára, obdélník, spojnice, bod, křivka).

další podobné prezentace. Průvodce vytvořením prezentace včetně náhledu budoucí prezentace zjednodušuje fázi návrhu prezentace. Vlastní vytváření jednotlivých stránek prezentace je možné v režimu WYSIWYG nebo rychleji v módu osnovy. Každou stránku prezentace je možné doplnit obrázky z galerie klipartů. Impress umí pracovat i s formáty programu Microsoft PowerPoint, ale jako nativní formát používá opět XML.

Kompatibilita s ostatními kancelářskými balíky

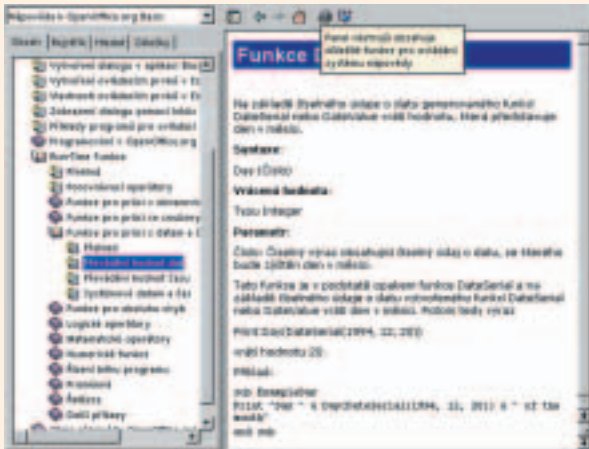
Při práci s dokumenty v jiných formátech se uplatní některý z celé řady vstupních nebo výstupních filtrů. Podporovány jsou především formáty používané v Microsoft Office (DOC, XLS, PPT různých verzí), ale i standardní formáty (například RTF, GIF, JPG a další). Dokumenty je možné tisknout do PostScriptu nebo PDF, případně na jednu z mnoha podporovaných tiskáren (tiskárny se instalují pomocí PPD souborů) nebo odeslat pomocí elektronické pošty přímo adresátovi. Dokumenty je také možné uložit ve formátu HTML a přímo publikovat na webových stránkách.

Česká nápověda

Obrovskou předností OpenOffice.org je i kompletní český systém nápovědy včetně rejstříku klíčových slov.

Všechny stránky systému nápovědy je možné fulltextově prohledávat přímo v prostředí OpenOffice.org a neznámé oblasti je možné se jednoduše naučit prakticky okamžitě na jednoduchých příkladech. Nápověda byla přeložena na náklady společnosti Sun Microsystems Czech, která tak přispěla svým dílem k podpoře tohoto perspektivního projektu.

OpenOffice.org, nebo Sun StarOffice?

Jaké jsou tedy rozdíly mezi těmito dvěma produkty? Sun StarOffice sdílí s OpenOffice.org velkou část kódu (v OpenOffice.org některé části být nemohou vzhledem k jejich licenci), ale je vydáván v delších intervalech, což umožňuje důkladnější a dlouhodobější testování. OpenOffice.org je naopak vydáván častěji, což více vyhovuje Open Source komunitě a obecně stylu vývoje Open Source produktů. V Sun StarOffice je obsaženo mnoho fontů, které umožňují kvalitní práci s dokumenty. OpenOffice.org naopak spoléhá na fonty, které již uživatel má nainstalovány na svém systému. Rovněž zmiňovaná databáze klipartů (galerie) a standardní sada šablon jsou ve StarOffice mnohem kvalitnější a hlavně rozsáhlejší. Chybějící podpora databázového stroje Adabas je v OpenOffice.org plně kompenzována možností používat ODBC a JDBC ovladače. Open Source programátoři dokonce pracují na rozhraních pro oblíbené databáze MySQL a PostgreSQL. Důležitým rozdílem mezi OpenOffice.org a Sun StarOffice je samozřejmě i cena. OpenOffice.org je totiž zdarma.

A co konkurence?

Porovnání Microsoft Office a OpenOffice.org (resp. Sun StarOffice) jednoznačně vyznívá

ve prospěch druhého produktu. Jeho nízká cena a celkové minimální náklady na pořízení (je nutné započítat i cenu operačního systému), možnost použití na různých platformách a interní podpora formátu XML výsoce převyšují drobné nedostatky, mezi které patří především prozatímní nedostatek kvalitní české literatury a stále ještě menší rozšíření. Vzhledem ke způsobu vývoje a dalším vlastnostem OpenOffice.org jsou však tyto nedostatky pouze dočasné. Kniha o OpenOffice.org je již v tisku a vzhledem ke kompletní lokalizaci, ceně a licenční politice konkurentů je možné očekávat dynamický růst počtu instalací OpenOffice.org.

Závěr

Sada OpenOffice.org je velmi portabilní a jako interní formát používá XML, který ji předurčuje k lepší integraci do firemních procesů. Je možné ji použít na operačním systému Solaris na platformě SPARC i na operačních systémech Microsoft Windows a GNU/Linux. I díky vysoké kompatibilitě se stávajícími kancelářskými balíky je OpenOffice.org ideálním nástrojem pro konsolidaci nákladů na používaný kancelářský software a ochraně investic. V neposlední řadě uživatel používáním Open Source řešení získává volnost, svobodu. Stejně jako rackové dominující logotypu projektu OpenOffice.org...

